

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17532909>

Самсоненко Іван,

магістр 1-го року,

Національний університет біоресурсів і природокористування України,

e-mail: si@agrivoltaic.org.ua

ВІДКРИТІ ДАНІ ЯК МЕХАНІЗМ ПРОФЕСІЙНОЇ РЕІНТЕГРАЦІЇ ВETERANІВ: КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ МОДЕЛІ ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ДОСВІДУ В АГРОСЕКТОР

АНОТАЦІЯ. Пропонується концептуальна основа для професійної реінтеграції ветеранів шляхом передачі їхніх технологічних навичок сільськогосподарському сектору, використовуючи відкриті дані як ключовий інструмент. Дослідження розглядає проблему зв'язку ветеранів з цінним досвідом (у сфері безпілотних літальних апаратів (БПЛА), аналізу даних тощо) з технологічними потребами агробізнесу України. Замість того, щоб розглядати реінтеграцію як суто соціальне питання, це дослідження розглядає її як стратегічну передачу досвіду. Запропонована основа складається з трьох основних компонентів. По-перше, метод «перекладу» військового досвіду на чіткі, застосовні цивільні навички. По-друге, система, яка використовуватиме відкриті дані (про землю, погоду та ринки) для динамічного визначення того, де конкретні технології найбільше потрібні в сільському господарстві. По-третє, механізм для зіставлення перевірених навичок ветеранів з цими визначеними потребами, пропонуючи конкретні кар'єрні шляхи. Основним внеском дослідження є новий підхід, який розглядає реінтеграцію ветеранів не як витрати, а як стратегічні інвестиції в людський капітал для економічного зростання. Це забезпечує практичну основу для розробки політики, що підтримує як ветеранів, так і модернізацію сільського господарства.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: реінтеграція ветеранів, сільське господарство, відкриті дані.

ВСТУП. У контексті повоєнного відновлення України проблема ефективної професійної реінтеграції ветеранів набуває стратегічного значення (1). Водночас агропромисловий комплекс як основа національної економіки стоїть перед викликом технологічної модернізації. Це дослідження виходить із гіпотези, що між унікальним технологічним досвідом ветеранів (управління БПЛА, аналіз даних, радіоелектроніка, логістика) та інноваційними потребами агросектору є синергетичний потенціал, реалізація якого гальмується через брак системного механізму їх поєднання (2). Наукова проблема полягає в подоланні розриву між наявним людським капіталом та потребами ринку шляхом розробки моделі, що розглядає реінтеграцію не як соціальну проблему, а як процес цілеспрямованого трансферу технологій. Актуальність роботи визначається необхідністю переходу від фрагментарних програм підтримки до створення цілісної, керованої даними системи, де відкриті дані виступають фундаментальною інфраструктурою для прийняття ефективних рішень.

МАТЕРІАЛИ І МЕТОДИ. Дослідження ґрунтується на методах системного аналізу та концептуалізації. Було проаналізовано наукові публікації, масиви відкритих даних (Держгеокадастр, агрохімічні паспорти, супутникові знімки) та релевантні міжнародні практики реінтеграції. За допомогою методу декомпозиції військовий досвід був структурований у форматі цивільних компетенцій, що стало основою для формування запропонованої концепції.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ. Основним результатом дослідження є розроблена концептуальна модель, що функціонує як цілісна система, яка описує взаємодію трьох взаємопов'язаних компонентів. Перший компонент — підсистема валідації та трансляції компетенцій — вирішує проблему «перекладу» військового досвіду на мову цивільних кваліфікацій. Встановлено, що навички, наприклад, оператора розвідувального БПЛА можуть бути формалізовані як компетенції

у сфері геоінформаційних систем (GIS), аналізу супутникових знімків та точного землеробства, що дозволяє об'єктивно оцінити капітал ветерана (3). Другий компонент — аналітичне ядро на основі відкритих даних — забезпечує динамічний аналіз потреб агросектору (4). Використовуючи дані про ґрунти, погоду та врожайність, цей компонент формує не статичний перелік вакансій, а постійно оновлювану карту «технологічних запитів» та «інноваційних ніш» у розрізі регіонів. Центральним елементом моделі є третій компонент — механізм синергетичного поєднання. Він здійснює багатофакторний аналіз відповідності між валідованими компетенціями ветеранів та ідентифікованими потребами ринку. Модель передбачає три вектори реалізації цього поєднання: цільове працевлаштування на високотехнологічні позиції, стимулювання створення ветеранами власних сервісних агротехнологічних компаній та залучення до R&D-проектів. Таким чином, представлена цілісна концептуальна система, що описує, як саме можна системно інтегрувати технологічний потенціал ветеранів в економіку агросектору.

ВИСНОВКИ. Робота має як теоретичне, так і практичне значення. Вона формує новий підхід до реінтеграції, зміщуючи акцент із соціального захисту на стратегічне управління людським капіталом. Запропонована концепція може слугувати науковим підґрунтям для розробки державних політик та програм, що сприятимуть гідній самореалізації захисників та прискорять інноваційний розвиток агропромислового комплексу.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Коленіченко Т.І. Інституційні суб'єкти соціальної реінтеграції ветеранів в умовах війни: стейкхолдерський підхід. У: Старченко Г.В., ред. Стратегія сучасного розвитку України: міждисциплінарний аспект. Київ; 2022.
2. IREX. Програма реінтеграції ветеранів: Звіт за результатами дослідження. Київ: IREX; 2020. 48 с.
3. Расевич І.В. Особливості трансферу технологій сільськогосподарського виробництва України. Вісник Полтавської державної аграрної академії. 2021;(3):12-18.
4. Остапенко В. Відкриті дані — ресурс для підвищення ефективності сільського господарства. SmartFarming. 2018.

Samsonenko Ivan,
1st Year Master's Student,
NUBiP of Ukraine,
e-mail: si@agrivoltaic.org.ua

OPEN DATA AS A MECHANISM FOR PROFESSIONAL REINTEGRATION OF VETERANS: CONCEPTUALIZATION OF A MODEL OF TECHNOLOGICAL EXPERIENCE TRANSFER IN THE AGRICULTURAL SECTOR

ABSTRACT. *This paper proposes a conceptual framework for the professional reintegration of veterans by transferring their technological skills to the agricultural sector, using open data as a key tool. The study addresses the challenge of connecting veterans with valuable experience (in Unmanned Aerial Vehicles (UAVs), data analysis, etc.) to the technological needs of Ukraine's agro-industry. Instead of viewing reintegration as a purely social issue, this research frames it as a strategic transfer of experience. The proposed framework consists of three main components. First, a method for 'translating' military experience into clear, civilian-applicable skills. Second, a system that would use open data (on land, weather, and markets) to dynamically identify where specific technologies are most needed in agriculture. Third, a mechanism to match the validated skills of veterans with these identified needs, suggesting concrete career paths. The study's main contribution is a new approach that sees veteran reintegration not as a cost, but as a strategic investment in human capital for economic growth. This provides a practical basis for developing policies that support both veterans and the modernization of agriculture.*

KEYWORDS: *veterans reintegration, agriculture, open data.*